

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE OLAYA DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN KULLANIMINA YÖNELİK BİR ÖNERİ (OKUMA EĞİTİMİ ÖRNEĞİ)

*Erhan DURUKAN**

ÖZET

Çağdaş öğrenme yaklaşımları bilginin aktarılmasını değil; öğrenenlerin analiz sentez yapma, ilişki kurma, problem çözme gibi üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesini ön plana almaktadır. Bu beceriler içerisinde *problem çözme* hem günlük yaşam hem de zihinsel faaliyetlerin gelişimi açısından önem taşımaktadır. Eğitim öğretim ortamlarında problem çözme becerilerini geliştirmede kullanılabilir yöntemlerden biri de *olaya dayalı öğrenme* yöntemidir. Olaya dayalı öğrenme yöntemi gerçeğe benzer dünya koşullarının / problem durumlarının sınıf ortamına getirilmesini sağlamakta ve öğrencilerin bu problemler üzerinde çözüm önerileri üretebilmesini geliştirmektedir. Bu çalışmada da olaya dayalı öğrenme yönteminin Türkçe öğretiminin alt becerilerinden biri olan okuma eğitimi üzerinde nasıl kullanılabileceğine yönelik bir öneri getirilmiş ve ilköğretim ikinci kademe düzeyinde karşılaşılabilecek bir problem üzerinden örnek senaryo sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, olaya dayalı öğrenme, problem çözme, okuma eğitimi.

A SUGGESTION TO USE CASE BASED LEARNING METHOD IN TURKISH LANGUAGE EDUCATION (READING EDUCATION SAMPLE)

ABSTRACT

Contemporary learning approaches gives importance not to conveying the information but to developing top level thinking skills such as analyzing and synthesizing, relating and problem solving. Among these skills, *problem solving* is important both for daily life and development of mental activities. One of the methods that can be used to develop problem solving skills in educating and teaching environments is *case based learning* method. Case based learning method ensures real-like world conditions / problematic situations are brought into the class and develops students' ability to produce solution suggestions to these problems. In this study, a suggestion is put forward regarding how case based learning method can be used in reading education which is one of the skills within Turkish language education a sample scenario is presented over a problem with a possibility to occur at primary education second stage level.

* Yrd. Doç. Dr., KTÜ Eğt. Fak. Türkçe Eğt. Böl. El-mek: erhandurukan@gmail.com

Key Words: Turkish education, case based learning, problem solving, reading education.

Giriş

Bilgi birikiminin hızla ilerlediği günümüzde bilgiye ulaşmada en önemli araç ana dildir. Ana diline bağlı becerilerin bir kısmının (okuma, yazma) doğuştan getirilmemesi, bir kısmının (dinleme, konuşma) ise geliştirilmeye ihtiyaç duyması ana dili eğitimini önemli hâle getirmektedir. Ana dili eğitimi de planlı olarak ilköğretim düzeyinde Türkçe dersleri altında yürütülmektedir.

Demirel 'e göre (2004: 5) günümüzde Türkçenin doğru kullanılması için Türkçe öğretiminin bilimsel temellere uygun olarak yapılması çok önemlidir. Bunun için de Türkçe ders programlarının çağdaş program hazırlama anlayışına göre yeniden ele alınıp hazırlanmasında yarar görülmektedir. Bu görüş çerçevesinde Türkçe dersleri için temel yönlendirici kaynak olarak 2005 yılında Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP) yürürlüğe girmiştir. TDÖP'de Türkçe öğretiminin dayandığı temel yaklaşımlar olarak yapılandırmacılık ve öğrenci merkezlik vurgulanmış (MEB, 2005: 14); öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey düşünme becerilerinin de geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir:

Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri ... Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık hâline getirmeleri ... (MEB, 2006: 4).

TDÖP'de de ifade edilen üst düzey düşünme, problem çözme becerilerinin geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu gereklilik de eğitim öğretim sistemlerine geleneksel yaklaşımların aksine farklı görevler yüklemektedir. Kesim'e göre (2002) de bilgi toplumunda, eğitime önemli görevler yüklenmekte ve eğitimden daha çok mevcut bilgiyi gerekli durumlarda kullanabilen, ihtiyaç duyduğu bağlamlarda yeni bilgiler üretebilen, bu bilgilerle karşılaştıkları problemleri çözebilen bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Yaşadığımız çağda; düşünen, yaratıcı fikirler ortaya koyan, bilgiyi ezberleyerek değil zihninde yapılandıran ve probleme odaklanan bir insanın yetiştirilmesi amaçlanmıştır. İletişimi sağlayan en önemli ve etkili yegâne araç olan dilin fonksiyonel bir biçimde kullanılması bu anlamda oldukça önemlidir (Süğümlü, 2009).

Bu nedenle de günümüzde öğretmenin merkezde olduğu ve bilgi aktarımına dayanan geleneksel öğretim anlayışının yerine öğrencinin merkezde olduğu, bilgiyi yapılandırmanın ve gerektiği yerlerde kullanmanın ön planda tutulduğu çağdaş yaklaşımlar benimsenmeye ve kullanılmaya başlamıştır.

Eğitimde çağdaş yaklaşımların temel amaçlarından birisi bireyin doğrudan bir konuyu öğrenmesi değil, gerçek dünya problemlerine çözüm üretmesidir (Bektaş ve Horzum, 2010: 13). Öğrenenlerin gerçek yaşamda karşılaşılabilecekleri problemlere çözüm bulmayı öğrenebilmeleri için ise eğitim öğretim ortamında gerçek veya gerçeğe benzer koşulların / problem durumlarının oluşturulması gerekmektedir. Çağdaş yaklaşımların eğitim öğretim ortamına taşıdığı yöntemler (*otantik öğrenme, iş birlikli öğrenme, yansıtıcı öğrenme, probleme dayalı öğrenme, proje temelli öğrenme vb.*) de bu gereklilik üzerinden hareket etmektedir. Akyol'a göre (2006: 1) dil öğrenimi bireyseldir. Bireyler öğrenme ortamına bilgi ve tecrübe farklılıklarıyla gelmekte ve kendi kapasiteleri çerçevesinde algılayıp öğrenmektedirler. Bu nedenle dil süreçlerinin kazandırılmasında tek yöntem, tek anlayış ve tek etkinlik fikrinin uygun olamayacağı ve öğrencilerin dil becerilerinin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012*

geliştirilmesinde farklı zamanlarda farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasının daha faydalı olacağı söylenebilir.

Bireylerin birçok durumda problem çözerken kullandıkları temel araç ana dilleridir. Bu nedenle ana dili becerilerinin etkili kullanımı problem çözmelerine de olumlu yönde yansiyabilecektir. Gerek çağdaş öğrenme yaklaşımlarının problem çözme becerisini öncellemesi gerekse dil becerilerinin problem çözme ile olan ilişkisi dil eğitimi öğretimiyle çağdaş öğrenme yaklaşımları ilgisinin kurulmasını gerektirmektedir.

Eğitim öğretim ortamlarında öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirebilecek ve gerçek dünya koşullarına benzer durumları görmelerini sağlayabilecek yöntemlerden biri de “*olaya dayalı öğrenme*” yöntemidir.

Olaya Dayalı Öğrenme Yöntemi

İlgili alan yazınında “örnek olay incelemesi yöntemi”, “senaryo tabanlı öğrenme” (Demirel, 2009; Süğümlü, 2009; Yaman, 2005) olarak da anılan olaya dayalı öğrenme yöntemi, “öğrencilerin hayatın içinden gerçek problemleri gerçek bir olaydan yola çıkarak analiz etmeleri ve bunu ders konularıyla ilişkilendirmelerine dayanan bir yöntemdir. Olaya dayalı öğrenmede öğrencilere gerçek bir yaşantı ya da hayat kesitinin sunumu vardır. Öğrenci bu durum veya kesitten yola çıkarak bir problem üretebilir ya da olayın sonunda zaten bir problem olduğundan bu probleme çözüm üretmeyi amaçlar. Olaylar öğrenciyi bu problem, durum veya bağlam ile karşı karşıya bırakıp analiz yaptırarak onlara bilgi, beceri ya da tutum kazandırır” (Bektaş ve Horzum, 2010: 56).

Olaya dayalı öğrenme, kazandırılacak bilgi ve becerilerin bir olaylar zinciri içinde örtülü olarak sunulması, bu olayları yaşayanların bunları öğrenmelerini temel alır. Aynı zamanda hedef ve davranışları gerçekleştirmeye yönelik olarak, belirlenen uygun bir senaryo çerçevesinde dersin işlenmesi sürecini içeren, yaygın olarak kullanılan bir modeldir (Veznedaroğlu, 2005: 8). Olaya dayalı öğrenme yaklaşımı, öğrenciyi derse katılım noktasında cesaretlendirmekte ve öğrencilerin öz güvenlerine de olumlu yönde etki etmektedir. Geleneksel anlayışta söz hakkı çok kısıtlı olan öğrenci, derste senaryolardan hareketle yaratıcı fikirler ortaya koyabilmektedir (Süğümlü, 2009: 4).

Olaya dayalı öğrenme yönteminde dört basamak vardır: 1) Problemin tespiti, 2) probleme neden olan ya da olabilecek etkenlerin belirlenmesi, 3) senaryonun oluşturulması / süreç ve 4) problemin çözümüne yönelik önerilerin getirilmesi.

Olaya dayalı öğrenme yönteminde öncelikle dersin konusuna ilişkin, gerçek dünyada / sınıf ortamında yaşanmış veya yaşanabilecek bir problem durumu belirlenir. Bu problem hem dersle ilgili olmalı hem öğrencileri düşünmeye sevk edebilmeli hem de öğrencilerin anlayabileceği ve üzerinde çözüm önerileri sunabileceği nitelikte olmalıdır. Problem belirlendikten sonra ise öğrenciler probleme neden olan / olabilecek etkenler üzerinde düşünmelidir. Çünkü problemin çözümüne yönelik önerileri sunabilmek için öncelikle sorunun kaynakları belirlenmelidir.

Problem ve etkenleri belirlendikten sonra örnek olay / senaryo oluşturulmalıdır. Williams’a göre (2005) olaya dayalı öğrenmede en önemli basamak olayın / senaryonun oluşturulmasıdır. Senaryo belli bir konuyla ilgili bir hikâyeye, gerçek bir olay, belli bir durumla bağlantılı deneyim ya da bireysel görüşmeden elde edilmiş soru, sorun veya çelişkili bir durumu içermelidir. Senaryoda sayfa sınırlaması yoktur. Senaryoda problem, nedenleri ve çözümü bir ders, bir hafta veya bir dönem olabilecek nitelikte olabilir. Senaryonun düz yazı yerine diyaloglar şeklinde oluşturulması anlaşılabilirlik ve canlandırılabilirlik açısından daha faydalıdır. Senaryo içerisinde gerçek yaşamın dışında, öğrencilerin ilgisini çekmek amacıyla farklı karakterler de yer alabilir. Seçilecek konu

öğrencilerle ve gerçek dünyayla ilişkili olmalıdır. Problemin çözümü tek değil, birden fazla yolu içermelidir (Herreid, 2005).

Okuma Eğitiminde Olaya Dayalı Öğrenme Yönteminin Kullanıma Yönelik Örnek Senaryo

Bu çalışmada okuma eğitiminde kullanılacak, 2005 TDÖP'nin okuma amaç ve kazanımları dikkate alınarak, ilköğretim ikinci kademe düzeyinde karşılaşılabilecek bir problem üzerinden olaya dayalı öğrenme yöntemi senaryosu hazırlanmıştır. Senaryoda problem, probleme neden olabilecek etkenler, olayın gerçekleşme durumu / süreç ve çözüm önerilerine yer verilmiştir. Ayrıca süreç bölümünde aralarda tartışma sorularına da yer verilerek örnek senaryo üzerinde öğrencilerin fikir yürütmelerine, tahminde bulunmalarına fırsat verilmiş; böylece öğrencilerin hem dil becerilerini kullanmaları hem de üst düzey düşünme becerilerini işe koşmaları sağlanmıştır. Problemin çözümüne yönelik öneriler ayrıca süreç içerisinde de sunulmuştur.

Örnek senaryo gerçek dünyada karşılaşılabilecek bir durumdan ve gözlemlerden yola çıkılarak hazırlandığı için süreç bölümündeki diyaloglarda birtakım argo kullanımlarda ve yerel ağız özelliklerinde değişiklik yapılmamıştır.

Senaryoda ele alınan problem: Öğrenci metnin okunması sırasında zorluk yaşamakta, topluluk karşısında okuma etkinliklerine katılamamaktadır. Ayrıca öğrenci düzenli okuma alışkanlığına sahip değildir.

Probleme neden olabilecek etkenler

- Evde rahat bir çalışma ortamının bulunmaması,
- Ailesinin öğrenciye karşı ilgisiz tavırları; anne ve babanın çocuğun derslerinde ona yardımcı olmaması,
- Arkadaş ortamından gelen baskı ve korku duygusu,
- Okulda işlenen yanlış eğitim stratejileri ve öğretmenin öğrenciye karşı olumsuz tutumları.

Çözüm önerileri

- Öğretmenin öğrencinin ailesiyle görüşmesi,
- Ailenin, tutumunu değiştirerek öğrenciyle ilgilenmeye başlaması,
- Öğretmenin sınıf içi iş birliğini eğitsel faaliyetlere yönelik olarak arttırması.

Süreç

- *DERS ÖNCESİ* -

(Selim sınıfta ders çalışmaktadır. Arkadaşları Selim'in yanına gelir.)

Mustafa: Selim! Ne yapıyorsun bakalım orada?

Selim: Hiç...

Mustafa: Ne demek hiç? Yine ders mi çalışıyorsun sen.

Selim: Yooo...

Metin: Niye gelmedin oğlum maça? Sana kaç defa diyeceğiz bizi ekleyeceksin diye? Evden okula, okuldan eve. Sana kaç defa söyleyeceğiz? Bak gelmedin, yenildik yine.

(Metin, Selim'e bir iki kere vurur, onu hırpalamaya başlar.)

Selim: Ne vuruyorsun oğlum?

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

Metin: Sen herhalde benden yediğin dayakları çabuk unuttun. Sana mı soracağım kime vurup vurmayacağımı? Bu ne artistlik böyle?

(Öğretmen sınıfa girer)

- *SINIF* –

Öğretmen: Günaydın.

Öğrenciler: Sağol!

Öğretmen: Oturun oturun. Bugünkü konumuz Âşık Veysel. Âşık Veysel'den “Benim Sadık Yarım Kara Topraktır” şiirini dinleteceğim size şimdi. İyi dinleyin, sonrasında size okutturacağım. Okuyamazsanız gerisine karışmam ona göre.

(Öğretmen, bilgisayarından şiiri açar ve öğrencilere dinletir.)

Öğretmen: Evet şiiri dinledik. Şimdi kim okumak ister?

(Sınıftan kimse parmak kaldırmaz. Diğer öğrenciler Selim'i dürterler. Selim arkasına döner.)

Öğretmen: (Kızgın bir şekilde) Selim! Ne konuşuyorsun orada? Kalk, oku bakalım şiiri.

Selim: Ben okumasam öğretmenim.

Öğretmen: Kalk dedim sana, kırarım bacaklarını.

(Selim utana sıkıla tahtaya doğru ilerler. Şiiri okumaya başlar.)

Selim: Do-dost di-diy-e nice-ce-si-ne sa-sarıl-dım...

Öğretmen: Kes kes. Aptal seni. Bir şiiri okumayı bilmiyorsun. Notların zaten berbat. Yarın baban buraya gelecek

Selim: Peki öğretmenim.

(Ders biter ve öğrenciler dağılır.)

(Senaryonun bu noktasında akış kesilir ve öğrencilere sorular sorulur.)

- *TARTIŞMA* –

1. Siz öğretmenin yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?
2. Arkadaşlarının baskısı Selim'i nasıl etkilemiştir?
3. Selim'in okuyamamasının nedenleri neler olabilir?

(Senaryo içerisinde Selim'in okuyamamasının nedenleri gösterilir.)

- *EV* –

(Selim'in babası masa başında işiyle ilgilenmektedir. Annesi televizyon seyretmektedir. Selim ise kendi odasında ders çalışmaktadır. Bu sırada kardeşi Osman da kendisini sürekli rahatsız etmektedir. Annesi, Selim'in yanına gelir.)

Anne: (Pek de sevecen olmayan bir tavırla) Ne yapıyorsun burada?

Selim: Ders çalışıyorum anne.

Turkish Studies

Anne: Bırak şimdi dersi de kalk iki ekmek al gel bakayım hadi!

Selim: Off anne yaa. Daha sonra gitsem olmaz mı? Osman gitsin hem.

Anne: Osman daha küçük sen git.

Selim: Neresi küçük, kazık kadar.

Anne: Sus! Kalk dedim sana. Babana söylerim bak.

(Selim oflayarak çıkar... Bir süre sonra elinde ekmekle geri döner. Odasına geçer ve bilgisayarın başına kurulum oyun oynamaya başlar. Bir süre sonra bilgisayar bozulur. Selim mahcup ve korkak bir ifadeyle babasının yanına gelir.)

Selim: (Tedirgin) Baba...

Baba: Ne var?

Selim: Şeyy...

Baba: Geveleme oğlum, işim gücüm var. Görmüyor musun?

Selim: Şey baba. Bilgisayar bozuldu galiba.

Baba: Nee? Nasıl becerdin? Kaç para o, haberin var mı senin? Geri zekâlı mısın oğlum sen? Yine oyun oynuyordun değil mi?

Selim: Yok valla baba...

Baba: Sus! Bana cevap verme.

(Anne bağırma seslenme karışımı bir tonla gelir)

Anne: Seliiiiim. Oğlum bu ekmeğin hâli ne? Yine gitmiş almışsın yanık ekmeği. Gözün görmüyor mu senin? Kaç defa söyleyeceğim.

Baba: Al işte anasının oğlu.

Anne: Yok canım suçlu niye ben oldum şimdi?

Baba: Bu çocuğu böyle salak yapan sensin. Hep senin yüzünden. Bilgisayarı da bozmuş bak.

Anne: (Büyük bir olay olmuş gibi şaşırır.) Aaaaa!

Baba: Aaaa ya. Boşuna dememişler dayak cennetten çıkmadır diye. Bırakmadın ki iki tokat atayım şuna. Bak o zaman nasıl adam olurdu. Ahh rahmetli babam ah! Onun bize attığı dayaklar olmasa bugünlere gelemezdik.

Anne: (Ağzının içinde) Aman ne günler. Sarayda yaşıyoruz zaten. Duyan da koca şirkete müdür oldu sanır.

Baba: Ne dedin?

Anne: Hiiiç, ne diyeceğim.

Baba: Yine işime getireceksin değil mi konuyu. Her akşam aynı terane. Yok parası az, yok ben seninle evlenecek kadın mıydım, yok şöyle yok böyle. Asıl ben seninle evlenecek adam mıydım? Yeter be! Sabahtan akşama kadar ben kimin için çalışıyorum? Ama sizi memnun etmek mümkün değil.

Selim: Şey baba bir de...

Turkish Studies

Baba: Yine ne var. Tamam yaptırırız bilgisayarını. (Ağzının içinden fakat Selim'in duyacağı bir sesle) Az masraf çıkarttın ya başıma.

Selim: O değil. Öğretmen... Öğretmen seni okula çağırıldı.

(Baba iyice hiddetlenir.)

Baba: Yine ne yaptın?

Anne: Bağırma çocuğa! Hem ne yinesi, ilk defa çağırıyorlar. Okulun yolunu bildiğin mi var? Hiç ilgilediğin yok. En son ne zaman gittin okula.

(Baba düşünür.)

Anne: Kayıt yaptırmaya gittin en son. Hem bir şey yapmamıştır o. Ağzı var dili yok.

Baba: Sen karışma. Başkalarına gelince ağzı var dili yok. Bize gelince dil pabuç kadar. Biz o kadar para dökelim, okula gönderelim, beyefendi sokaklarda dolaşsın. (Selim'e döner.) Defol git, gözüm görmesin seni.

(Senaryonun bu noktasında akış tekrar kesilir ve tartışma açılır.)

- TARTIŞMA -

1. Aile içerisindeki bu ortam Selim'i nasıl etkilemiştir?
2. Örnek olayımıza dair çözüm önerileri neler olabilir?

- OKUL -

- Öğretmenler Odası -

(Öğretmenler odasında Nuri ve Bayram Hocalar oturmaktadır. Bu esnada Selim'in babası kapıyı vurarak girer.)

Baba: İyi günler... Nuri Hoca'ya bakmıştım.

(Nuri ayağa kalkar elini uzatır)

Baba: Ben Selim'in babasıyım.

Nuri: Hoş geldiniz buyurun, oturun.

Baba: Sizi dinliyorum hocam.

Nuri: Beyefendi oğlunuz çok tembel. Ne derslere katılıyor, ne doğru düzgün okuyabiliyor. Hiçbir şey yaptığı yok. Doğrusu ne yapacağımı ben de bilmiyorum. Açıkçası benim dersimden bu gidişle kesin kalacak. Siz ne düşünüyorsunuz?

Baba: Hocam bizim çocuk adam olmaz belli. Çok azarladım ama nafile. İşte zorunlu olmasa aslında ben de okutmam da artık. Ne yapalım okul bitince tamirhaneye vermeyi düşünüyorum. Eti sizin kemiği benim hocam. Ben dövemiyorum evde hanımın yüzünden. Siz arada sırada dayak atın; belki akıllanır.

(Olanlara şahit olan Bayram Hoca söze karışır.)

Bayram: Kusura bakmayın. Konuşmanıza kulak misafiri oldum. Müdahale etmeden duramadım. Yani bu nasıl anlayıştır? Selim benim de öğrencim. Ben görüyorum ondaki çalışma azmini. Bir çocuğa böyle davranılmaz. Dayak mı kaldı günümüzde Allah aşkına?

Nuri: Hocam bırakın bu yapısalcı eğitimi falan. Biz böyle mi yetiştik?

Turkish Studies

Bayram: Biz böyle yetişmedik ama ben doğru bir anlayışla yetiştirildiğimiz kanaatinde değilim. Bizim çocuklarımız da böyle yetişmek zorunda değil.

Nuri: Bırakın Hocam ya. Benim dersim var. Siz ne hâliniz varsa görün.

(Nuri çıkar gider. Selim'in babası ve Bayram Hoca baş başa kalırlar.)

Baba: Peki hocam ne yapmalıyım, ben nerede hata yaptım?

Bayram: Bakın. Bizim zamanımızla, bizim dönemimizdeki çocuklarla şimdiki çok değişti. Bizler çocuk olduk; oysa onlar hiç baba olmadı. Yani onlar bizi değil biz onları anlamalıyız. Zaman eskisi gibi değil. Eski tip babalık kalmadı. Çocuğunuzla vakit geçirin, ona zaman ayırın, derslerine yardımcı olun. Göreceksiniz ondaki değişmeyi. Hadi zaman kaybetmeyin.

- EV -

(Baba ve anne birlikte oturmaktadırlar. Selim odasındadır.)

Baba: Bizim çocuk nerede?

Anne: Osman mı? Oyun oynuyor.

Baba: Hayır canım Selim.

Anne: Haaa! Odasındadır canım nerede olacak.

Baba: Çağır bakalım onu bana.

(Anne, Selim'i çağırır.)

(Selim tedirgin bir şekilde gelir.)

Baba: Gel oğlum, gel, korkma.

(Elini kaldırır. Selim ürker fakat babasının yanına oturur.)

Baba: Bak oğlum! Bugün okuluna gittim, öğretmenlerle görüştim. Derslerinin iyi olmadığını söylediler. Ancak bunların sebebinin sadece senin elinde olmadığını gördüm. Ben babamdan nasıl gördüysem sana da öyle babalık yapmaya çalıştım. Ama zamanın, dünyanın, sizlerin değiştiğini göremedim. Bundan sonra her şey farklı olacak. Söz veriyorum. Haydi gidelim.

Selim: Nereye?

Baba: Bu akşam maç var ya. Bilet aldım gidip baba oğul seyredelim.

- SON -

Sonuç ve Öneriler

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2006) vurgulanan gerek üst düzey düşünme becerilerinin gelişiminde gerekse sosyal becerilerin etkin kullanılmasında "problem çözme" önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle eğitim öğretim ortamlarında kullanılan yöntemlerin, öğrencilerin ders konularını gerçek yaşamla ilişkilendirmesine ve karşılaşılan problemlere çözüm getirebilmesine olanak tanınması gerekir.

Olaya dayalı öğrenme yöntemi de gerçek dünyada karşılaşılabilecek bir problem durumunun senaryolaştırılarak sınıf ortamına taşınmasını sağlamaktadır. Öğrenciler bu yöntemde hem problem durumunu görebilmekte hem de sınıf ortamında soru cevap ve tartışma teknikleriyle birlikte problemin çözümüne yönelik öneriler getirebilmektedirler. Ayrıca, yöntem içerisinde birçok dil becerisinin kullanılması öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine ve öz güvenlerini arttırmalarına imkân vermektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/2 Spring 2012

Problem durumunun senaryolaştırılmasında öğrencilerin ilgilerini çekebilecek karakterlerin / tiplerinin ve söyleyiş özelliklerinin kullanılması derse olan ilgiyi artırmakta; bu durum da öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır. Bu nedenle Türkçe derslerinde olaya dayalı öğrenme yönteminin kullanılması dersin monotonluğunu / tekdüzeliğini ortadan kaldırmak adına yararlı olabilir. Süğümlü'nün (2009) ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin “olaya dayalı” / “senaryo tabanlı” öğrenme yönteminin dil bilgisi öğreniminde başarı üzerine etkisiyle ilgili yaptığı araştırmanın sonuçları da bu görüşleri desteklemektedir.

Olaya dayalı öğrenme yöntemini ilköğretim ikinci kademedeki Türkçe derslerinin yanı sıra Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı'nda yer alan derslerde (*Okuma Eğitimi, Konuşma Eğitimi, Dinleme Eğitimi, Özel Öğretim Yöntemleri I-II gibi*) kullanmak da öğretmen adaylarının problemleri tespit edebilme ve bu sorunlara çözüm getirebilme becerilerini geliştirmede etkili olabilir. Böylece Türkçe dersi öğretmen adayları ileride meslek yaşamlarında karşılaşılabilecekleri problemleri ve benzerlerini önceden görebilir ve bu durumlar karşısında neler yapılabileceği üzerinde fikir sahibi olabilirler.

Türkçe öğretimine yönelik alan yazınında olaya dayalı öğrenme yöntemine ilişkin yeterli çalışmanın olmaması bir eksikliklerdir. Bu nedenle ilgili yöntemin Türkçe öğretiminde öğrenme alanlarında etkisine yönelik betimsel ve deneysel araştırmaların yapılması yöntemin dil öğretimi açısından kullanımı hakkında daha ayrıntılı bilgi sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- AKYOL H. (2006). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretimi Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- BEKTAŞ M, ve HORZUM M. B. (2010). *Otantik Öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, .
- DEMİREL Ö. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DEMİREL Ö. (2009). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- HERREID C. F. (2012). *Using Case Studies to Teach Science*. (<http://www.actionbioscience.org/education/herreid.html> adresinden 25.01.2012 tarihinde alınmıştır.)
- KESİM M. (2002). Herkes İçin Her Yerde Her Zaman Etkin Öğrenim: E-öğrenme. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu'nda (23-25 Mayıs 2002, Eskişehir) Sunulan Bildiri.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- SÜĞÜMLÜ Ü. (2009). *Dil Bilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği.*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- VEZNEDAROĞLU, H. M. (2005). *Senaryo Temelli Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Öz Yeterlik Algısına Etkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

-
- WILLIAMS B. (2005). Case Based Learning –A Review of the Literature: Is There Scope For His Educational Paradigm in Prehospital Education? *Emerg Med*, (22), 577-581.
- YAMAN B. (2005). Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına (STÖY) Dayalı Eğitimde Drama Yönteminin, İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Başarılarına Etkisi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 465-482.